

Warszawa, 01-04-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.511.354.2026.ŁK

Pani Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
via ePUAP

Szanowna Pani Minister,

dnia 23 marca br. otrzymałem z Trybunału Konstytucyjnego zawiadomienie o wszczęciu postępowania z wniosku grupy posłów o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1685 ze zm.), regulujących administracyjną karę pieniężną za niedokonanie w terminie rozliczenia wielkości emisji (art. 104 ustawy). Jakkolwiek po dokonaniu analizy rzezonego wniosku nie znalazłem dostatecznych podstaw do zgłoszenia udziału w sprawie zawisłej przed TK (sygn. K 9/26), to opisane w tym wniosku przykłady stosowania omawianych regulacji doprowadziły mnie do przekonania, że obecna konstrukcja kary z art. 104 ustawy wymaga co najmniej dyskusji.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy, prowadzący instalację albo operator statku powietrznego, który nie dokonał rozliczenia wielkości emisji w terminie, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lub 5, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości równej iloczynowi liczby uprawnień do emisji, która nie została umorzona, i jednostkowej stawki administracyjnej kary pieniężnej za rok okresu rozliczeniowego, za który to rozliczenie powinno nastąpić. Stawka jednostkowa została określona w ustawie na równowartość 100 euro (art. 104 ust. 2). Jest ona ustalana z uwzględnieniem średniego kursu euro w przeliczeniu na złote ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy następujący po dniu 30 września

roku, w którym powstał obowiązek rozliczenia (art. 104 ust. 3) i podlega corocznej waloryzacji o średnioroczny zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) ogółem w poprzednim roku dla obszaru Unii Europejskiej, ustalany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/792 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych oraz wskaźnika cen nieruchomości mieszkalnych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 2494/95 (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 135 z 24.05.2016, str. 11).

Moje wątpliwości odnośnie do przytoczonej regulacji związane są z nieokreśleniem w niej górnego (maksymalnego) pułapu kary, jaka może zostać wymierzona na jej podstawie. Sprawia to, że w konkretnych przypadkach, nakładana kara może w praktyce wykraczać poza sankcję o charakterze finansowym a przeistaczać się w środek, mogący powodować konieczność zaprzestania prowadzenia działalności, z którą jest ona związana. W takich warunkach przestaje pełnić swoją funkcję korygującą zachowanie podmiotu poddanego przymusowi administracyjnemu. Przykładem, który szczególnie wyraźnie obrazuje takie zjawisko, jest przypadek spółki EC Zagłębie Dąbrowskie, wobec której wysokość nałożonych kar przekroczyła w sposób istotny przychody tej Spółki za lata, za które zostały one nałożone.

Mając powyższe na względzie, w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska odnośnie do konieczności nowelizacji art. 104 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Szczególnie proszę przy tym o odniesienie się do kwestii proporcjonalności aktualnie funkcjonującego mechanizmu sankcji administracyjnej.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/